

Amsterdam, 11 april 1918

Waarde Vriend,

Ongeveer een week geleden ontving ik Uw boekje van Lenin. Vriendelijk bedankt. Natuurlijk had ik het reeds in het Duits gelezen, maar zal het een deser dagen nog eens in het Engels lezen. Het doet een mens wel goed, nog eens in een andere taal ^{van} vertrouwde gedachten te genieten.

Het spijt me, dat ik U dit briefje niet eerder kon schrijven. Doordat we eekter enige dagen geleden een roon hebben gekregen, was het nogal druk.

Enige weken geleden heb ik een metersoek beëindigd, naar het ontstaan en verloop van een staking, die in april / mei 1913 plaats vond. Het rapport, dat ik voor ons Instituut moest inbrengen, omvat 184 bla. Het is thans wel alleen voor intern gebruik bestemd, maar desondanks kon ik het prettig vinden, indien U het zoudt willen lezen.

Ik wil het niet met gelijke post gesturen, omdat ik niet weet, of U de lesing ervan thans wel schikt. Indien U eekter enige zeren kunt rij maken, zal ik U het gaarne doen toe komen.

Verder veel vriendelijke groeten van Uw vrouw.

B. A. Lijes
Wit hoornstr. 146.
Amsterdam. 2

DIENST

Ministerie van
Onderwijs, Kunsten
en Wetenschappen

BA Lyes

JEUGDWEEK
GOED GEZINSLEVEN
VERANTWOORD
JEUGDWERK
10-24 APRIL 1948

AMSTERDAM
10 IV 14.50
1948

Witthoornstr 146 Z

aan Prof. Dr. A. Pannekoek

Regentesse aan 8

Leis V.

No. 1406
Rijksinstituut voor
Oorlogsdocumentatie
Heerengracht 479 Amsterdam (C).

E.H.V.

86/2

RIJKSINSTITUUT VOOR OORLOGSDOCUMENTATIE

(Rijksinstituut voor de Documentatie en de Geschiedschrijving van Nederland in Oorlogstijd)

Directie: Prof. Mr. N. W. Posthumus, A'dam; Prof. Mr. B. H.
D. Hermesdorf, Nijmegen; Prof. Dr. Z. W. Sneller, Rotterdam.

's-GRAVENHAGE, Pompstationsweg 7

AMSTERDAM, Heerengracht 479

NIJMEGEN, Groesbeekscheweg 195

ROTTERDAM, Bergsingel 124

Amsterdam
's-Gravenhage.
Tel. 550631
30065

19/11

19 49

Waarde afzender,

*Ingesloten vindt U een ~~verremer~~
artikel van ons orgaan. "Nederland in Oorlogstijd". Het bevat een artikel van mijn hand
getiteld "Mikhail Rosenfeld" en geeft de eerste
resultaten van mijn onderzoek.*

*De uiteenlopende studie wordt uiteraard
veel uitvoeriger en zal o.m. inhouden een
studie over de veronderde opvattingen van
de weggewerden.*

*Deze studie is opgezet aan de hand
van een zeer uitvoerige mondelinge en schrift-
telijke enquête. Duidenden mensen werden
er in betrokken.*

*Voor op- of aanmerkingen sta ik uanceef-
sprekend uigenuijt open. *rouw*
Wilt U de queten van uw overbrengen?*

Harlelyke queten van mijn vrouw

Ban Lijes

B.A. Sijes
Uithoornstraat 14 II
AMSTERDAM

Amsterdam, 30 Maart 1954

Waarde Pannekoek,

Eergisteravond werd ik opgebeld door Henk Canne Meijer, die me een ruime keus overliet uit een aantal boeken, die hij van U ontving. Hij kent mijn belangstelling en smaak opperbest en zo kreeg ik:

1. Lassalle's Reden und Schriften (3 dln)
2. Ernst Untermann's, "Die logischen Mängel des engeren Marxismus"
3. Ernst Untermann's, "Dialektisches"
4. W.E. Walling, "The larger aspects of socialism"
5. Howell/Hugo, "Die englische Gewerkvereins-Bewegung"
6. Paul Louis, "Geschichte des Sozialismus in Frankreich"
7. K.A. Pashitnov, "Lage der arbeitenden Klasse in Russland"
8. Laufenberg/Wolffheim, "Imperialismus und Demokratie"
9. Stegman/Hugo, "Handboek van het Socialisme".

U begrijpt, dat ik met deze boeken erg in mijn schik ben. Ik herinner me nog, dat ik met Untermann's boek (Die logischen Mängel enz) vreselijk in de knoei zat, toen ik een jaar of twintig was. Ik was toen sociaal-democraat en voelde wel, dat de problemen, die hij aansneed, moeilijk met de sociaal-democratische waren te verenigen. Toen ik het gisteravond nog eens door mijn handen liet gaan en er een half uurtje in zat te lezen, nam ik me voor in de zomervacantie dit boek nog eens te lezen. Ik vermoed wel, dat ik ook nu - 25 jaar later - er kritisch tegenover sta, doch op een ander niveau.

Zoals U wellicht bekend zal zijn, heb ik me de laatste 10 jaar uitsluitend bezig gehouden met onderzoeken op het gebied van de gedragingen van grote groepen mensen. Het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie (ressortende onder het ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen) heeft drie boeken van me uitgegeven, twee handelende over stakingen, en één betrekking hebbende op de wegvoering van 50.000 mannen in Rotterdam. In de vakbladen, ook in de Amerikaanse, is men vooral ingenomen met mijn methode van onderzoek. Eerlijk gezegd, ben ik er zelf hoogst verwonderd over. Want mijn werkmethode kan in de grond van de zaak toch allen bekend zijn. Natuurlijk, het is, naar mijn stellige overtuiging, toegepast historisch-materialisme, en consequent. Vanuit deze conceptie hanteer ik een veelheid van technieken, ontleend aan verschillende wetenschappen, o.a. ook van de diepte-psychologie.

Doch

Doch is Marx' opvatting: "Bei mir ist umgekehrt das Ideelle nichts anders als das im Menschenkopf umgesetzte und übersetzte Materielle" in feite iets anders dan wat de moderne diepte-psychologie heeft ontdekt? Ik geloof wel, dat wij in sommige opzichten verder kunnen zien. Wij betrekken in onze onderzoeken de analyse van alle te controleren relaties, voorzover zij in relatie-structuren te kennen zijn. We plaatsen ons daarmee op het standpunt, de zich daarin bevindende tegenstellingen als een werkende eenheid te analyseren, zonder daarbij partij te kiezen. Hierin zijn we verder dan de burgerlijke sociologen; doch verder gaat ook niet onze "objectiviteit". Indien we immers niet over een orderings-schema der in de maatschappij werkende organismen en organen beschikken, kunnen we ons weten niet tot wetenschap maken. Daarom, zo meen ik, is onze wetenschap altijd anders dan die der ontwikkelde burgerij.

Misschien heeft Henk U wel eens verteld, dat ik van plan was over deze materie eens iets op papier te zetten. Ik was er al wat mee opgeschoten, toen het Sociologisch Instituut van de Universiteit te Leiden, me vroeg, de leiding te willen nemen van een onderzoek naar de tegenwoordige textiel-aversie in Twente. Ik ben daarbij (voorlopig) tot een, door de Nederlandse sociologen, tot op heden nog niet opgemerkte werkende factor gestoten. De aversie immers komt niet alleen voort uit de slechte arbeids-toestanden, doch ook uit het in het verleden ontoereikende optreden der vakverenigingen. Tegen de fabrikanten kunnen de arbeiders niet op (ook niet met de vakverenigingen) en tegen de vakverenigingen zelf ook niet. Men voelt zich als textiel-arbeidersgroep zwak en verlaten, en vlucht uit de industrie. Aan dit betoog (ik heb materiaal genoeg) geef ik op 't moment in het geheel geen ruchtbaarheid. Het samenhangend bewijsmateriaal moet overtuigen; de enkele opmerking schijnt een slag in de lucht en teveel van een politiek vooroordeel uit geredeneerd.

Welnu, ik moet deze brief nu eindigen. Bij het ontbreken van bewegingen der arbeiders, is de wetenschap nog altijd een schoon terrein, waarin men kan dwalen zonder een einde te zien.

Waarde Pannekoek, mag ik U en Uw vrouw, voor de vele schone uren die ik in Uw geschreven arbeid heb mogen beleven, thans mijn boek over de Februari-staking van 1941 aanbieden?

Met de beste groeten, ook van
mijn vrouw,

B. A. Sijes
B. A. Sijes, Uithoornstraat 14^{III}

Amsterdam 2.

N.B. Voor 't "Wond Vooraf" in 't boek over de
Febr. staking is uiteraard alleen 't
directorium verantwoordelijk.